

ხელოვნური ინტელექტის როლი მომავლის ბიზნეს-განათლების სფეროში

ქეთევან შენგელია
სტუ ასოცირებული პროფესორი
Shengeliaqetevan11@gtu.ge

DOI:10.36962/ECS106/1-2/2024-22

რეზიუმე

ნაშრომი მიზნად ისახავს წარმოაჩინოს ხელოვნური ინტელექტის ტექნოლოგიური მიღწევები, ასევე მისი მნიშვნელობა ბიზნესის და მართვის სფეროში, კვლევა ეხება აგრეთვე მომავლის ბიზნეს განათლების საჭიროებებს.

განხილული გვაქვს ეკონომიკური თანამშრომლობის და განვითარების ორგანიზაციის OECD-ს, ევროპის საბჭოს, ევროკომისიის მაღალი რანგის ექსპერტთა ჯგუფის განმარტებები ხელოვნური ინტელექტის შესახებ და ასევე ავტორისეული ხედვა. ჩვენ განვსაზღვრავთ ხელოვნურ ინტელექტს, როგორც გამოსაყენებელ სისტემებს გარე მონაცემების შესასწავლად და კონკრეტული მიზნის მისაღწევად. ამ სისტემებს შეუძლიათ ისწავლონ როგორ შეასრულონ დავალებები დამოუკიდებლად, მიაღწიონ თითქმის ზედადამიანურ შესრულებას საქმიანობის ფართო სპექტრში. უბრალოდ საჭიროა თაღლითობის გამოვლენის სფეროების გამოკვლევა, რისკების და გომონვევების გათვალისწინება.

ხელოვნურ ინტელექტს აქვს უდიდესი პოტენციალი, გარდაქმნას ეკონომიკა, განავითაროს ახალი ინდუსტრიები და ბიზნეს მოდელები, გაზარდოს პროდუქტიულობა, ცხოვრების დონე. მისი მეშვეობით შესაძლებელია რუტინული სამუშაოების ავტომატიზირება, რაც გამოათავისუფლებს დროს კრეატიულ ამოცანებზე ფოკუსირებისთვის.

შესაბამისად, ბიზნეს განათლებამ უნდა გაზარდოს თავისი როლი სტუდენტების მომზადებაში, რათა გაუმკლავდნენ ამ მზარდი მნიშვნელობის პრობლემას. ამ მიზნით, საჭიროა ბიზნეს პროგრამების ფოკუსირება სტუდენტის ცოდნის განვითარებაზე იმ ინსტრუმენტებისა და ტექნიკის შესახებ, რომლებიც გამოიყენება თანამედროვე ბიზნეს გარემოში. საბოლოო მიზანი არის განვითარდეს ლიდერის უნარი გამოიყენოს ეს ინსტრუმენტები და ტექნიკა ბიზნესის პრობლემებისა და შესაძლებლობების კრიტიკულად გასაანალიზებლად, რომ მიიღოს დამაჯერებელი რეკომენდაციები და გადაწყვეტილებები ორგანიზაციის შედეგების გასაუმჯობესებლად.

საკვანძო სიტყვები: ხელოვნური ინტელექტი, ბიზნეს განათლება, ჰიპერკონკურენტული გარემო.

შესავალი

თანამედროვე პოლიტიკოსები და მკვლევარები სულ უფრო ხშირად საუბრობენ ხელოვნური ინტელექტზე (AI) და მასთან დაკავშირებულ კაცობრიობის მომავალზე. ბოლო ხუთი წლის განმავლობაში, მეცნიერები თუ საჯარო პოლიტიკის წარმომადგენლები სულ უფრო მეტად ინტერესდებიან ხელოვნური ინტელექტის ტექნოლოგიით. ჩვენ შევისწავლეთ უცხოელი მეცნიერების კვლევები ხელოვნურ ინტელექტთან დაკავშირებით. განსაკუთრებით აღსანიშნავია თნმედროვე ბრიტანელი და ამერიკელი მეცნიერების : Alshare, K., & Sewailem, M. F., Brown, B., Chui, M., & Manyika, Bughin, J., Seong, J., Bunch, K. J. Cappelli, P., Cardenas-Navia, I., & Fitzgerald, Chamorro-Premuzic, T., & Frankiewicz, B., Clayton, P. R., & Clopton, J., Fleming, M., და სხვათა კვლევები.

ნაშრომი მიზნად ისახავს წარმოაჩინოს ხელოვნური ინტელექტის ტექნოლოგიური მიღწევები, ასევე მისი მნიშვნელობა ბიზნესის და მართვის სფეროში, კვლევა ეხება აგრეთვე მომავლის ბიზნეს განათლების საჭიროებებს.

მრავალფეროვანია განმარტებები ხელოვნური ინტელექტის შესახებ. ეკონომიკური თანამშრომლობის და განვითარების ორგანიზაციის **OECD-ს განმარტებით**, ხელოვნური ინტელექტი (AI) არის „მანქანურ ტექნოლოგიებზე დაფუძნებული სისტემა, რომელსაც შეუძლია ადამიანის მიერ განსაზღვრული მიზნების გათვალისწინებით, შეიმუშაოს პროგნოზები და რეკომენდაციები, ან მიიღოს გადაწყვეტილებები, რომლებიც გავლენას ახდენს რეალურ ან ვირტუალურ გარემოზე.

ვერობის საბჭოს განმარტებით, ხელოვნური ინტელექტი (AI) არის მეცნიერებების, თეორიების, ტექნოლოგიების ერთობლიობა, რომლის მიზანია ადამიანის კოგნიტური უნარების რეპროდუცირება მანქანის მიერ. არსებული განვითარების დონის გათვალისწინებით, ხელოვნური ინტელექტი ნიშნავს ადამიანის მიერ გასაკეთებელი რთული ინტელექტუალური დავალებების მანქანისთვის დელეგირებას.

ვეროკომისიის მაღალი რანგის ექსპერტთა ჯგუფის განმარტებით ხელოვნური ინტელექტი ახასიათებს ისეთ სისტემებს, რომლებიც გარემოს ანალიზით, ავლენს ინტელექტუალურ ქცევას და დამოკიდებულების გარკვეული დონით ახორციელებს ქმედებებს, კონკრეტული მიზნების მისაღწევად.“ (ინფორმაციის თავისუფლების განვითარების ინსტიტუტი, www.idfi.ge)

ჩვენ განვსაზღვრავთ ხელოვნურ ინტელექტს, როგორც გამოსაყენებელ სისტემებს გარემოში მოქმედების შესასწავლად და კონკრეტული მიზნის მისაღწევად. ამ სისტემებს შეუძლიათ ისწავლონ როგორ შეასრულონ დავალებები დამოუკიდებლად, მიაღწიონ თითქმის ზეადამიანურ შესრულებას საქმიანობის ფართო სპექტრში. უბრალოდ საჭიროა თაღლითობის გამოვლენის სფეროების გამოკვლევა, რისკების და გმონვევების გათვალისწინება.

„ხელოვნური ინტელექტის განვითარებას ლიმიტი არ გააჩნია“, წერს ილონ მასკი. კაცობრიობამ უკვე შექმნა აქამდე დაუჯერებელი ტექნოლოგიები: მიაღწია ადამიანის ხელოვნურ განაყოფიერებას; წამიერ დაკავშირებას არა მარტო დედამიწის სხვადასხვა ადგილთან, არამედ თვით კოსმოსთან; შეუდგა უჯრედებიდან არა მარტო დაავადებების გამომწვევების, არამედ სიბერის გენომის ამოღებას, რაც მუდმივ ახალგაზრდობას გვპირდება და ა.შ. ამ მოვლენებმა თითქოს ბუნების კანონზომიერებაც შეცვალა, მაგრამ არ შეცვლილა ერთი რამ: ბუნებრივი წინააღმდეგობის არსებობის პროცესები.

დღეისათვის, საქართველოს კანონმდებლობა არ განსაზღვრავს ხელოვნური ინტელექტის ცნებას. ასევე, არ არსებობს გამყოფი ზღვარი ხელოვნურ ინტელექტსა და სხვა ტიპის ალგორითმებს შორის. არ არსებობს ხელოვნური ინტელექტის შემცველი პროგრამული სერვისების გამოყენების მარეგულირებელი სპეციალური კანონმდებლობა, თუმცა ქვეყნის კონსტიტუცია ადგენს მნიშვნელოვან ნორმატიულ მოთხოვნებს, რომლებიც გავლენას ახდენს ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებაზე.

ხელოვნურ ინტელექტს აქვს უდიდესი პოტენციალი, გარდაქმნას ეკონომიკა, განავითაროს ახალი ინდუსტრიები და ბიზნეს მოდელები, გაზარდოს პროდუქტიულობა, ცხოვრების დონე. მისი მეშვეობით შესაძლებელია რუტინული ამოცანების ავტომატიზირება, რაც გამოათავისუფლებს დროს კრეატიულ ამოცანებზე ფოკუსირებისთვის. AI-ს სწრაფი განვითარება ცხადყოფს, რომ კაცობრიობის მომავალი სწორედ მასზე იქნება დამოკიდებული.

AI-ს აქვს პოტენციალი შექმნას ინოვაციები. დიდი მოცულობის მონაცემების გაანალიზებით, მას-ს შეუძლია აღმოაჩინოს, რაც ადამიანებმა ვერ შეამჩნიეს, ჩამოაყალიბოს ახალი იდეები. მაგალითად, ფარმაცევტულ სფეროში ხელოვნურ ინტელექტს შეუძლია წამლების ახალი სახეობების იდენტიფიცირება, მეტეოროლოგიის სფეროში ამინდის პროგნოზის სიზუსტე, ხელი შეუწყოს ხელოვნების დონის წინსვლას და მრავალი სხვა. გამოსახულების ამოცნობის ხელსაწყოები აჯობებენ ექიმებს კანის კიბოს ფორმების გამოვლენაში. იურიდიულ პროფესიაში, ელექტრონულმა ტექნოლოგიებმა, რომლებსაც შეუძლიათ მილიონობით დოკუმენტის სკანირება და ინტერპრეტაცია, შეამცირებს საქმის წარმოებაში ადვოკატთა რაოდენობას.

ცხადია, მომავალში გაიზრდება საერთაშორისო კონკურენცია. ქვეყნებს, რომლებსაც ხელე-

ნიშნებით განავითარონ ხელოვნური ინტელექტის ტექნოლოგია, ექნებათ კონკურენტული უპირატესობა მრავალ სფეროში. აშშ და ჩინეთი ამჟამად ორი ლიდერია ხელოვნური ინტელექტის სრულყოფაში. ამერიკის შეერთებულ შტატებს უპირატესობა აქვს კვლევისა და განვითარების თვალსაზრისით, ხოლო ჩინეთი ათვისების მხრივ ლიდერობს. ასევე დიდი ბრიტანეთი და კანადა დიდ ინვესტიციებს ახორციელებენ AI-ში და, შესაძლოა მომავალში უფრო კონკურენტუნარიანები გახდებიან.

მაკკინსის გლობალური ინსტიტუტი (McKinsey Global Institute) აცხადებს, რომ 2030 წლისთვის ფირმების დაახლოებით 70% გადავა ხელოვნური ინტელექტის ტექნოლოგიის გამოყენებაზე. კვლევის მიხედვით, ხელოვნურმა ინტელექტმა შეიძლება დამატებით მოიტანოს 13 ტრილიონი აშშ \$-ის ოდენობის ღირებულება 2030 წლისთვის, რაც გაზრდის გლობალურ პროდუქტს ყოველწლიურად დაახლოებით 1,2%-ით. ეს ძირითადად მომდინარეობს ადამიანის შრომის ავტომატიზაციით ჩანაცვლებით და პროდუქტებისა და სერვისების ინოვაციურობით. McKinsey Global Institute -ის პროგნოზები ცხადყოფს, რომ ხელოვნური ინტელექტი, გამოიწვევს გარკვეულ შოკს შრომის ბაზრებზე და გაზრდის მის სამართავად საჭირო ხარჯებს; მოხდება სტრუქტურული ცვლილებები შრომის ბაზრებზე. რობოტებით ჩანაცვლდება სამუშაო ძალა, რომელიც ასრულებს რუტინულ, განმეორებით დავალებებს. თუმცა გრძელვადიან პერსპექტივაშიც რობოტები სრულად ვერ ჩანაცვლებენ დასაქმებულებს, რადგანაც მაღალი ინტელექტის მქონე ადამიანები საჭირო არიან ხელოვნური ინტელექტის რეგულირებისთვის, მართვისა და კონტროლისთვის, მოხდება სამსახურების სტრუქტურული ცვლილებები, რამაც შეიძლება გააძლიეროს შემოსავლებში არსებული უთანასწორობა და გააძლიეროს სოციალური დაძაბულობა.

სამუშაო ადგილების შემცირების პარალელურად, AI-ს აქვს პოტენციური შექმნას ახალი სამუშაო ადგილები (133 მილიონამდე) ისეთ სფეროებში, როგორიცაა ხელოვნური ინტელექტის განვითარება, კიბერუსაფრთხოება და მონაცემთა ანალიზი. თუმცა ზოგიერთი ინდუსტრია და რეგიონი შეიძლება უფრო მეტად დაზარალდეს, რაც გამოიწვევს გეოგრაფიულ და სექტორულ უთანასწორობას.

საქართველოში ხელოვნური ინტელექტის სისტემები წარმატებით ინერგება კერძო სექტორში. მაგალითად, ვერიფიკაციის სისტემები, დოკუმენტების ავტომატური იდენტიფიკაციის სისტემები, კომუნიკაციის პროგრამები და მრავალი სხვა საშუალებები.

პროგნოზი კითხვა თანამედროვე ბიზნეს განათლებასთან დაკავშირებით: არის თუ არა ბიზნეს სკოლები აქტუალური? უფრო კონკრეტულად, სასწავლო გეგმა ამზადებს კურსდამთავრებულებს იმ უნარ-ჩვევებით, რომლებიც საჭიროა წარმატებული კონტრიბუტორებისთვის?

ბიზნეს სკოლები, როგორც ჩანს, აქტუალური რჩება. სტუდენტი ირიცხება პროგრამაში, ირჩევს კონცენტრაციის სფეროს ან სფეროებს, მოსწონთ, სწავლობენ აკადემიური ექსპერტებისგან და იწყებენ მუშაობას და აქვთ მომავლისთვის მზადყოფნა. დასაქმება არის მთავარი მოტივატორი, თუ რატომ ირჩევენ სწავლას.

თუმცა, არსებობს გარკვეული შეუსაბამობა სასურველ სამუშაოებს, საჭირო უნარებს და ფაქტობრივ სამუშაო ადგილებს შორის. ეს შეუსაბამობა მომავალში უფრო გააზრებული იქნება. შესაბამისად, ბიზნეს სკოლებმა უნდა განსაზღვრონ თავიანთი როლი სტუდენტების მომზადებაში, რათა გაუმკლავდნენ ამ მზარდი მნიშვნელობის პრობლემას.

შეიძლება ითქვას, რომ ბიზნესი ერთ-ერთი პირველია ინტერდისციპლინურ პროფესიებს შორის. ბიზნეს სკოლები ტრადიციულად ორიენტირებულია მომავლის ლიდერებზე, მენეჯერებზე, მენარმეებზე. ბიზნეს სკოლები ასწავლიან სტუდენტებს, რომ მხოლოდ ის ბიზნესი გადარჩება, რომელიც ნერგავს ინოვაციებს, ფებს უწყობს სწრაფად განვითარებად ბიზნეს საჭიროებებს.

გლობალური ბიზნეს საზოგადოების მოთხოვნების დასაკმაყოფილებლად, ბიზნეს განათლებას სჭირდება მუდმივად შეაფასოს ძლიერი მხარეები და მათი შესაბამისი პროგრამების სუსტი მხარეები. საჭირო ხდება დისციპლინებისადმი უფრო კომპლექსური მიდგომის გამოყენება.[7]

კითხვა, რომელიც უნდა დაისვას არის ის, თუ რა როლი უნდა იკისროს ბიზნეს განათლებამ

უნივერსიტეტებში. რა მნიშვნელობა აქვს განათლებას, რომელიც ორიენტირებულია სტუდენტების მომზადებაზე, რომ გახდნენ მენეჯერები თუ ინოვაციორები? ცდილობთ გავარკვიოთ რა გავლენა აქვს ხელოვნურ ინტელექტს ბიზნესის და მენეჯმენტის განათლებაში. რა როლი აქვს ბიზნეს განათლებას სტუდენტების მომზადებაში ამ ახალი სამუშაოების დასაკავებლად და განვითარებისთვის? ხელოვნური ინტელექტისა და მასთან დაკავშირებული ტექნოლოგიებიდან ბევრი გამოიწვევს ამჟამინდელი სამუშაოების და მუშაკების გადაადგილებას. შედეგად, ტრადიციული ბიზნეს სკოლის სასწავლო პროგრამა უნდა განვითარდეს, რათა სტუდენტებს მიანოდოს საჭირო უნარები სწრაფად ცვალებადი განვითარებისთვის. [6]

ხელოვნური ინტელექტის გამოყენება საჭიროებს უფრო ძლიერი უნარების მქონე მუშაკებს და ორიენტაციას ისეთ სფეროებში, როგორიცაა ეთიკა, ლიდერობა, ემოციური ინტელექტი და ცვლილებების მართვა. ხაზგასმით აღვნიშნოთ, ბიზნეს სკოლებს უფრო მეტად სჭირდებათ განვითარება და ინტელექტუალური უნარების მომწიფება, გამჭრიახობა და სხვა ადამიანური უნარები, როგორიცაა კრეატიულობა, გონივრული განსჯა და ეფექტური კომუნიკაცია, სულ უფრო ღირებული და მოთხოვნილი ხდება. ეს ეს არ არის ახალი უნარები. პირიქით, მათ აქვთ და უნდა იყვნენ ნებისმიერი ძლიერი ბიზნეს განათლების ნაწილი. [8]

კორპორატიულ გარემოში ხელოვნური ინტელექტის შესწავლა უკვე იწყებს ზემოქმედებას კომპანიის ყველა ელემენტზე. შედეგად ხდება ინდუსტრიების ფუნდამენტური ტრანსფორმაცია. ეს განსაკუთრებით ეხება მომსახურების ინდუსტრიებს. ხელოვნური ინტელექტის აპლიკაციები უკვე გამოიყენება ადამიანური რესურსების მენეჯმენტში, რათა დაეხმაროს კანდიდატების რეზიუმეების სკრინინგსა და შერჩევაში. ხელოვნური ინტელექტი სულ უფრო მეტად გამოიყენება მარკეტინგისა და გაყიდვების სფეროში, რათა უკეთესი იყოს მიზნობრივი და პერსონალიზებული კომუნიკაცია. AI შეიძლება გამოყენებულ იქნას ათასობით ფსიქოტიპის იდენტიფიცირებისთვის და შეტყობინებების შესაქმნელად მიმღებების სპეციფიკურ პრეფერენციებზე. ფინანსურმა ტექნოლოგიებმა (ფინტექ) რევოლუცია მოახდინა აქტივების მართვის მთელ სფეროში. საცალო ვაჭრობის სექტორში AI გამოიყენება ინვენტარის მართვისთვის. ამის მაგალითი არის Amazon და მისი წინასწარი გადაზიდვის პატენტი, რომელსაც შეუძლია წინასწარ განსაზღვროს რა უნდა გაუგზავნოს მომხმარებელს მანამ, სანამ ისინი შეუკვეთავენ მას. [6]

ამგვარად, AI სულ უფრო მეტად მოქმედებს ბიზნესის ბევრ სფეროზე, როგორიცაა; ადამიანური რესურსები, საინფორმაციო ტექნოლოგიები, მარკეტინგი და ფინანსები. შესაბამისად, ბიზნესის სპეცილობის სტუდენტებს უნდა ჰქონდეთ უნარი შეაგროვონ სათანადო ინფორმაცია, გააანალიზონ ბიზნესის პრობლემა ლოგიკური მსჯელობის გამოყენებით და შემდეგ შეძლონ შესაბამისი პრობლემის გადაჭრა რეალურ ბიზნეს სამყაროში. AI სულ უფრო და უფრო ხდება ძირითადი ინსტრუმენტი, რომელიც გამოიყენება ამ პროცესში. მოცემული ფაქტორების ერთობლიობამ გამოიწვია სიტუაციის გამწვავება. მათ შორისაა, მათემატიკური კომპეტენციის დაბალი დონე, წიგნიერების შეუფასებლობა, შეუსაბამო სწავლებას, კვლევასა და პრაქტიკულ შესაბამისობას შორის. ეს ბოლო პუნქტი განსაკუთრებით აქტუალურია მეცნიერების, სტატისტიკისა და საინფორმაციო ტექნოლოგიების სფეროებში. როგორც დეილ კარნეგი ამბობდა, ცხოვრება ბუმერანგია-რასაც გასცემთ, იმას მიიღებთ.

ჰიპერკონკურენტული გარემო, რომელშიც დღეს ბიზნესი მუშაობს, რადიკალურად განსხვავდება წინა ათწლეულებისგან. ეს ცვლილება მოითხოვს ხელახლა შეფასებას, თუ როგორ და რა ცოდნას მისცემს ბიზნეს განათლება ახლგზრდებს. დერეგულაცია, გლობალიზაცია და ინტერნეტი - ეს ფაქტორები ქმნიან ჰიპერკონკურენტულ გარემოს, სადაც კომპანიები ზოგადად აწარმოებენ მსგავს პროდუქტებს და აქვთ წვდომა მსგავს ტექნოლოგიებზე. შედეგად, კონკურენტული უპირატესობა უფრო კონცენტრირებულია იმაზე, თუ როგორ განასხვავებენ კომპანიები თავიანთ ბიზნეს პროცესებს.

მონაცემთა აფეთქებამ გამოიწვია ის, რომ კომპანიები ცდილობენ დაიქირაონ ადამიანები, რომლებსაც ესმით, როგორ მართონ დიდი მონაცემთა ნაკრები მათი გადაწყვეტილების მიღების

საჭიროებების მხარდასაჭერად. დასაქმების ბაზარზე მოთხოვნა გაიზარდა ამ უნარების მქონე პირებზე.

სულ უფრო მნიშვნელოვანია, რომ სტუდენტებმა განავითარონ გაგება სად, როდის და როგორ გამოვიყენოთ მონაცემთა ანალიტიკის ინსტრუმენტები. მონაცემთა დამუშავებისთვის უზარმაზარი საჭიროებაა სტუდენტები ფლობდნენ ისეთ კომპეტენციებს, როგორიცაა მონაცემთა ანალიტიკა. ეს საჭიროება ვრცელდება ყველა მიმართულებაზე, მათ შორის ბუღალტერია, მენარმეობა, ფინანსები, მენეჯმენტი და მარკეტინგი. [6]

ხელოვნური ინტელექტის სწრაფად გაფართოების სფერო ერთდროულად რამდენიმე პრობლემას აგვარებს. იგი ითვალისწინებს სიმკაცრის სტანდარტების დახვეწილ ანალიზს ბიზნესის ფაქტორებისთვის, პრაქტიკული პრობლემების განხილვისას. ეს ხელს უწყობს ბიზნეს პროცესებზე ფოკუსირებას, რომლებიც თავისი ბუნებით მულტიდისციპლინურია. ბიზნეს პროცესებზე აქცენტი ძალზე მიზანშეწონილია იმის გათვალისწინებით, რომ ეს არის ერთ-ერთი სფერო, რომელიც საშუალებას იძლევა კონკურენტული უპირატესობის მისაღწევად.

მაკინისის გლობალური ინსტიტუტის მოხსენებაში აღნიშნულია, რომ შეერთებულ შტატებს შეეძენება დეფიციტი ღრმა ანალიტიკური უნარების მქონე ადამიანებისა, 140,000-დან 190,000-მდე ადამიანი წელიწადში. კვალიფიციურმა ლიდერებმა იციან როგორ გააანალიზონ მონაცემები და მიიღონ ეფექტური გადაწყვეტილებები. ეს ფაქტორები ემსახურება ტრენერის, ახსნა-განმმარტებლის და მხარდაჭერის უნარების განვითარების კრიტიკულ საჭიროებას. [8]

სულ უფრო და უფრო იზრდება პროფესიონალების მკვეთრი დეფიციტი, რომლებსაც აქვთ ცოდნის სიღრმე, რომელიც საჭიროა ამ სამი დიდი ასპექტის მართვისთვის: განვითარებადი გარემო; მონაცემთა მოცულობა, სიჩქარე, რომლითაც მონაცემები იცვლება და გროვდება, და მრავალფეროვნება.

აქამდე საქართველოში ვერსად ნახავდით საგანმანათლებლო პროგრამას, სადაც AI და მასთან დაკავშირებული საგნების კომპლექსურად შესწავლა შეიძლებოდა. ეს გამოწვევა დაინახა საქართველოს ეროვნულმა უნივერსიტეტმა SEU-მ და შეიმუშავა ორი საბაკალავრო, ერთი სამაგისტრო პროგრამა: მონაცემთა მეცნიერებისა და ხელოვნური ინტელექტის საბაკალავრო პროგრამა, ინფორმაციული ტექნოლოგიების საბაკალავრო პროგრამა და მონაცემთა მეცნიერების სამაგისტრო პროგრამა. ახალ პროგრამებს აკრედიტაცია 2023 წლის 11 აპრილს მიენიჭა და SEU-მ სტუდენტთა პირველ ნაკადი 2023 წლის ერთიანი ეროვნული გამოცდების შედეგად მიიღო. SEU ხელოვნური ინტელექტის მიმართულებით მხოლოდ საბაკალავრო პროგრამას არ ჯერდება და 2024 წლისთვის სამაგისტრო პროგრამის დამატებასაც გეგმავს.

ისიც უნდა ითქვას, რომ ხელოვნური ინტელექტის განვითარებას თან ახლავს რისკები და გამოწვევები. რეალური ფაქტები და მასალები შეიძლება ფიქსიგან ვერც განვასხვავოთ. ხელოვნური ინტელექტის გამოყენებამ სამხედრო პროგრამებში, განსაკუთრებით ადამიანის სათანადო ზედამხედველობის გარეშე, შეიძლება გამოიწვიოს გაუთვალისწინებელი შედეგები და ესკალაცია. ცხდია, მსოფლიომ ამ მიმართულებით სათანადო რეგულაციები უნდა შემოიღოს.

დასკვნა

ორგანიზაციები, როგორც წესი, იზომორფულები არიან და თავიანთი ქცევისა და ქმედებების მოდელირებას ახდენენ კონკურენტულ გარემოში. ეს ქცევა უნდა გავრცელდეს აკადემიურ გარემოზეც. იმისათვის, რომ ბიზნეს განათლება დარჩეს აქტუალური, მათ უნდა განჭვრიტონ ევოლუცია ბიზნეს გარემოში და მოამზადონ სტუდენტები სწრაფად განვითარებად ბიზნეს სამყაროში წარმატებულად შესვლისთვის და დღევანდელი და ხვალინდელი ცვლილებებისათვის.

ხელოვნური ინტელექტის სამყაროში წარმატების მისაღწევად, სტუდენტებმა უნდა მიიღონ ცვლილებები ბიზნეს სკოლის სასწავლო გეგმაში. ეს ე.წ ციფრული აბორიგენები digital natives ტექნოლოგიას ყოველდღიურობის ბუნებრივ გაგრძელებად თვლიან. სტუდენტები არ უნდა დაკმაყოფილდნენ მხოლოდ ტრადიციული ინსტრუმენტებისა და მიდგომების განხილვით. მათ

უნდა გაიცნონ და დაიწყონ AI-თან დაკავშირებული ინსტრუმენტებისა და ტექნიკის დაუფლება. ორგანიზაციის ლიდერებმა განავითარონ და დახვეწონ უნარები და გამოიყენონ სხვადასხვა სისტემებისა და ტექნოლოგიების შედეგები ინფორმირებული და გამჭრიახი გადანაცვლებებისათვის.

ჩვენი კვლევის გათვალისწინებით, ბიზნეს სკოლებს შეიძლება დასჭირდეს დაბრუნება “კლასიკურ” განათლებასთან. ეს გულისხმობს კრიტიკული აზროვნების და ანალიტიკური უნარების განვითარებას. ის, რაც უნდა ისწავლოს სტუდენტმა, არის უფრო მეტი ლოგიკური აზროვნება და პრობლემის გადაჭრა, ვიდრე კონკრეტული ბიზნეს დისციპლინის სფეროები. ამ მიზნით, ხაზგასმით უნდა აღინიშნოს, რომ AI მოიცავს გამოყენებულ ინსტრუმენტებს და არა პროცესს.

ამ მიზნით, ბიზნეს განათლების როლი არის სტუდენტებში ძირითადი და ფუნდამენტური უნარების განვითარება. ამის მისაღწევად საჭიროა ბიზნეს პროგრამების ფოკუსირება მოსწავლის სამუშაო ცოდნის განვითარებაზე იმ ინსტრუმენტებისა და ტექნიკის შესახებ, რომლებიც გამოიყენება ბიზნეს გარემოში. საბოლოო მიზანი არის განვითარდეს ლიდერის უნარი გამოიყენოს ეს ინსტრუმენტები და ტექნიკა ბიზნესის პრობლემებისა და შესაძლებლობების კრიტიკულად გასაანალიზებლად, რომ მიიღოს დამაჯერებელი რეკომენდაციები და გადანაცვლებები ორგანიზაციის გასაუმჯობესებლად.

ბიზნეს სკოლებმა უნდა განაგრძონ განვითარება და სტუდენტების კრიტიკული აზროვნების, ანალიტიკური უნარების დახვეწა. შეუძლებელია უარი ვთქვათ ამ უნარებზე, რადგან მათ გარეშე ხელოვნური ინტელექტი მალე გახდება ნამდვილი ადამიანის ინტელექტის წარმომადგენელი. AI-ს, ყოველ შემთხვევაში მისი განვითარების ამ ეტაპზე არ გააჩნია ადამიანის ინტელექტის იდენტური.

სულ უფრო მნიშვნელოვანი ხდება, რომ სტუდენტებმა შეიძინონ 21-ე საუკუნის უნარები, როგორცაა ხელოვნური ინტელექტის გაგება, რაც მათ საშუალებას აძლევს მოახდინონ ადაპტირება სწრაფად ცვალებად ბიზნეს გარემოსთან. უმეტესწილად, პედაგოგები და დამსაქმებლები თანახმა ვართ, რომ ეს უნარები აუცილებელია და გამოიყენება სტუდენტის საგანმანათლებლო და პროფესიულ ცხოვრებაში. ხელოვნური ინტელექტისა და 21-ე საუკუნის სხვა უნარ-ჩვევების ჩანერგვა ბიზნეს განათლებაში აუცილებელი ხდება. ბიზნესის სკოლის კურსდამთავრებულები, რომლებიც ფლობენ ამ უნარებსა და კომპეტენციებს ექნებათ ბევრად მეტი შანსი წარმატების მისაღწევად დღევანდელ კონკურენტულ სამყაროში.[2]

საჭიროა ბიზნეს განათლება ფოკუსირებული იყოს სტუდენტების **კრიტიკული აზროვნებისა და ანალიტიკური შესაძლებლობების განვითარებაზე**. ეს არის უნარ-ჩვევების ყველაზე დიდი ნაკრები. ყოველივე ამის შემდეგ, ნებისმიერი ბიზნეს სკოლის ყველაზე ზუსტი საზომია როგორი გაყიდვადი და მოთხოვნადია მათი კურსდამთავრებულები. თანამედროვე ბიზნესები სულ უფრო ხშირად ეძებენ სპეციალისტებს, რომლებსაც შეუძლიათ პრობლემის გაანალიზება დისციპლინური ცოდნის საფუძველზე. მათ შორისაა IBM, Toyota, General Electric და Microsoft, რომლებმაც შეცვალეს მათი მენეჯმენტის განვითარების ფოკუსირება.

გამოყენებული ლიტერატურა / REFERENCES

1. Marc Sollosy, Marjorie McInerney, 2022, Artificial intelligence and business education: What should be taught. Marshall University, Lewis College of Business, Brad D. Smith Schools of Business, One John Marshall Drive, Huntington, WV, 25755, United States.
2. Alshare, K., & Sewailam, M. F. (2018). A gap analysis of business students' skills in the 21st Century: A case study of Qatar. Academy of Educational Leadership Journal, 22(1), 1–22.
3. Brown, B., Chui, M., & Manyika, J. (2011). Are you ready for the era of 'big data'. McKinsey Quarterly, 4(1), 24–35.
4. Bughin, J., Seong, J., Manyika, J., Chui, M., & Joshi, R. (2018). Notes from the AI frontier: Modeling the impact of AI on the world economy (Vol. 4). McKinsey Global Institute.

5. Bunch, K. J. (2020). State of undergraduate business education: A perfect storm or climate change? *The Academy of Management Learning and Education*, 19(1), 81–98.
6. Cardenas-Navia, I., & Fitzgerald, B. K. (2015). The broad application of data science and analytics: Essential tools for the liberal arts graduate. *Change: The Magazine of Higher Learning*, 47(4), 25–32.
7. Clayton, P. R., & Clopton, J. (2019). Business curriculum redesign: Integrating data analytics. *The Journal of Education for Business*, 94(1), 57–63.
8. Fleming, M. (2020). AI is changing work—and leaders need to adapt. *Harvard Business Review*. <https://Hbr.Org/2020/03/Ai-is-Changing-Work-and-Leaders-Needto-Adapt>.

THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN THE FUTURE OF BUSINESS EDUCATION

Ketevan Shengelia

Associate Professor of GTU
Shengeliaketevan11@gtu.ge

RESUME

The paper aims to showcase the technological advancements in artificial intelligence and to highlight its significance in the realms of business and management. Additionally, the research addresses the anticipated requirements of business education in the future.

In the paper, various definitions of artificial intelligence have been examined, including those provided by high-ranking expert groups such as the Organization for Economic Cooperation and Development (OECD), the Council of Europe, and the European Commission. Additionally, we have formulated our own definition.

We define artificial intelligence as systems capable of exploring external data to achieve specific goals. These systems have the capacity to learn and autonomously perform tasks, reaching near-superhuman performance across a broad spectrum of activities. In our research, focusing on areas such as fraud detection will allow you to consider both the risks and opportunities associated with AI.

Artificial intelligence holds immense potential to reshape the economy, foster the emergence of new industries and business models, enhance productivity, and elevate the overall standard of living. By automating routine tasks, it liberates time, allowing individuals to concentrate on more creative endeavors.

As the significance of addressing these emerging challenges grows, business education must play an increasingly vital role in preparing students. Consequently, business programs should concentrate on enhancing students' understanding of the tools and techniques prevalent in the modern business environment. The ultimate objective is to cultivate leadership skills, empowering students to employ these tools and techniques for critical analysis of business challenges and opportunities. This, in turn, equips them to make compelling recommendations and decisions, ultimately enhancing organizational performance.

Keywords: Artificial Intelligence(AI),Business Education, Hypercompetitive Environment.